

گام‌های کوچک برای برگزاری بزرگ‌تر فجر

مصطفی قاسمیان خبرنگار

دیروز ۲۱ خردادماه فراخوان بخش ملی چهلمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر منتشر شد که همانند سال‌های گذشته، تغییراتی داشته که لاجرم تحولاتی هر چند اندک را در سیاق برگزاری دوره پیش روی این رویداد ایجاد خواهد کرد. در شرایطی که فعلا و تا پیش از استقرار دولت جدید، قرار است این دوره جشنواره با دبیری محمد خزاعی، رئیس این روزهای سازمان سینمایی برگزار شود، نکته جالب این است که فراخوان، برای نخستین بار طی یک دهه اخیر، در خردادماه منتشر شده و این درحالی است که طی سال‌های اخیر، معمولا شهریورماه و هم‌راه زمان انتشار آن بوده است و در برخی سال‌ها حتی به آذرماه هم کشیده است. درعین حال با توجه به فراخوان دوره جدید، به نظر می‌رسد جشنواره بین‌المللی فیلم فجر در ۴۳ سالگی در راستای برگزاری مفصل‌تر و باشکوه‌تر گام برداشته است. این را می‌توان در فراخوان دید که هم دست بازتر هیات رویداد برای پذیرش رسمی فیلم‌های کامل نشده را می‌بینیم و هم اینکه تعداد سیم‌ها و جوایز افزایش داشته است و بخش‌های جدیدی اضافه شدند. در این گزارش تغییر و تحولاتی بررسی می‌شود که در فراخوان بخش ملی جشنواره فیلم فجر شاهدش هستیم.

قرعه‌کشی حذف شد؟

مهم‌ترین تغییر فراخوان چهل و سومین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم فجر، نشانه‌هایی است که می‌گوید احتمالا در این دوره، برگزاری قرعه‌کشی برای مشخص کردن ترتیب نمایش فیلم‌ها، وجود نخواهد داشت. طبق فراخوان، «جدول نمایش فیلم‌های بخش مسابقه سینمای ایران در تاریخ پنجشنبه ۲۷ دی‌ماه اعلام خواهد شد.» در جای دیگری از فراخوان هم آمده: «پس از ثبت نام، تهیه‌کننده متعهد می‌شود نمایش فیلم در تهران و شهرستان‌ها مطابق جدول نمایش، مورد قبول‌شان خواهد بود و اعتراضی نسبت به جدول نمایش نخواهد داشت.» بنابراین احتمالا قرعه‌کشی حذف خواهد شد؛ چرا که اگر جدول نمایش براساس قرعه‌کشی باشد، دیگر اعتراض معنایی نخواهد داشت. برگزاری مراسم قرعه‌کشی که از دوره سی و ششم به‌وجود آمد و در دوره‌های بعدی هم به نظر می‌رسید بهترین شیوه برای پیشگیری از اعتراض‌هاست، بدعتی عجیب در تاریخ جشنواره فیلم فجر است که در جشنواره‌های معتبر جهانی سابقه ندارد. حال به نظر می‌رسد خزاعی تصمیم گرفته این بدعت را حذف کند.

اهدای «نشان ویژه شهید جمه‌ور»

درحالی‌که سیم‌غ زرین بهترین فیلم از نگاه ملی از سال ۹۸ به نام سردار شهید قاسم سلیمانی نام‌گذاری شد، امسال و پس از شهادت رئیس جمهور

سیدابراهیم رئیسی، جایزه‌ای جدید به فهرست جوایز فجر اضافه شده که به‌نظر کارکردی نزدیک به آن جایزه دارد. این جایزه که به‌عنوان «نشان ویژه شهید جمه‌ور» نام‌گذاری شده، به بهترین فیلم یا نگاه به دستاوردهای انقلاب اسلامی و پیشرفت‌های کشور اعطا خواهد شد. این جایزه همان‌طور که از نامش نیز مشخص است، از جنس سیم‌غ نیست و در کنار جوایز جدیدالتاسیسی چون «جایزه ارمان» (از طرف شهردار تهران) و جایزه «گوهرشاد» (از طرف وزیر فرهنگ) و حتی سیم‌غ ویژه دبیر جشنواره قرار می‌گیرد. از دیگر نکات درباره جوایز جشنواره، می‌توان به تفکیک جوایز طراحی هنری و صدا اشاره کرد. درحالی‌که طی سال‌های اخیر، رفتار خلاف فراخوان جشنواره در اعطای ۲ سیم‌غ بهترین طراحی هنری و سیم‌غ بهترین صدا حاشیه‌ساز هم شده بود. در فراخوان این دوره، این دو جایزه تفکیک شده و ۴ سیم‌غ بهترین طراحی صحنه، سیم‌غ بهترین طراحی لباس، سیم‌غ بهترین صداگذاری و سیم‌غ بهترین صدابرداری دیده می‌شود.

بخش «نگاه نو» اضافه شد

پیگیران فجر می‌دانند طی چهار دوره اخیر، بخش «نگاه نو» در فراخوان وجود نداشت و تنها در دوره‌های چهل و یکم و چهل و دوم، دبیرخانه جشنواره بعد از پایان کار هیات انتخاب با توجه به حضور چند فیلم اولی، این بخش را بازگرداند. در چهل و سومین دوره فجر از همین فراخوان، بخش نگاه نو به جشنواره اضافه شده است. در فراخوان همچنین تصریح شده این بخش پس از چهار سال، هیات داوران مستقل هم خواهد داشت. اتفاق جدید در بخش نگاه نو، اضافه شدن سیم‌غی است که سال گذشته بدون ذکر در فراخوان، ناگهان سرولک‌اش در اختتامیه پیدا شد و این بار از ابتدا پیش‌بینی شده است؛ سیم‌غ بلورین جایزه ویژه هیات داوران به بهترین دستاورد فنی یا هنری اول. این اتفاق، در پی مطالبه‌ای است که عوامل فیلم‌های اول داشتند؛ چرا که در سال‌های قبل اگر فیلمی در بخش نگاه نو بود و در بخش اصلی «سودای سیم‌غ» پذیرفته نمی‌شد. هیچ‌کدام از بازیگران و عوامل فنی و هنری آن جز کارگردان، وارد رقابت تخصصی نمی‌شدند.

یک ممنوعیت عجیب

در یکی از تبصه‌های مقررات اجرایی بخش ملی سینمای ایران، آمده است: «تهیه‌کننده از هرگونه نمایش فیلم به‌صورت خصوصی و فوق‌العاده در طول مدت برگزاری جشنواره (۱۲ تا ۲۲ بهمن) در تهران و شهرستان‌ها و به هر عنوان و شرایطی خودداری خواهد کرد.» این در حالی است که سال‌هاست تهیه‌کنندگان حقیقی و حقوقی در ارگان‌ها یا بخش خصوصی، فیلم‌ها را به شکل خصوصی برای کارشناسان، منتقدان و خبرنگاران سینما به نمایش درمی‌آورند و این کار را در ایام برگزاری جشنواره نیز ادامه می‌دهند. این امر خصوصا برای مجریان، کارشناسان و عوامل برنامه‌های زنده رادیویی، تلویزیونی و اینترنتی که در ایام جشنواره، هم‌زمان با نمایش بعضی فیلم‌ها در کاخ جشنواره، باید در برنامه حاضر شوند و به اجرا یا ارائه نقد و تحلیل

بپردازند، اهمیت فراوانی دارد. در صورتی که قرار باشد این بند اجرا شود، به‌طور مثال مجریان برنامه «هفت» یا «نقد سینما» نیمی از فیلم‌های جشنواره را نخواهند دید!

پذیرش رسمی فیلم بدون موسیقی و صداگذاری

برای اولین بار در تاریخ جشنواره فیلم فجر، پذیرش نسخه راف‌کات (تدوین اولیه) فیلم‌ها توسط جشنواره رسمیت یافته است. درحالی‌که برای سال‌ها، برخی فیلم‌ها دیرتر از موعد مشخص شده برای دریافت آثار، به جشنواره می‌رسید و هیات انتخاب و هیات داوران اغلب ادوار، فیلم‌های ناقصی را تماشا و ارزیابی می‌کردند که مراحل فنی را نگذرانده بودند و گاه حتی فیلم‌برداری‌شان به پایان نرسیده بود. در این دوره، فراخوان به‌طور رسمی اجازه داده تا انجام فرآیند‌های پس تولید (جلوه‌های ویژه، اصلاح رنگ، موسیقی، صداگذاری و...) پس از موعد دریافت فیلم‌ها انجام شود و تهیه‌کنندگان با ارسال نسخه‌های تدوین اولیه، بتوانند فیلم را به جشنواره برسانند.

داوران مستقل مستند و کوتاه

اگر بی‌تعارف بررسی کنیم، برای سال‌ها بخش فیلم‌های مستند و بخش فیلم‌های کوتاه جشنواره فیلم فجر به‌نوعی زینت‌المجالس این رویداد بود که در دوره‌های اخیر، حتی هیات انتخاب مستقل هم نداشت و فیلم‌های بخش اصلی دو جشنواره فیلم مستند سینماحقیقت و فیلم کوتاه تهران به‌طور مستقیم وارد فجر می‌شدند. در این دوره، بناست تاهر دو بخش هیات انتخاب و داوری مستقل خود را داشته باشند و علاوه بر آن، شرکت فیلم‌های مستند و کوتاه در فجر، منوط به شرکت آنها در آن دو رویداد نباشد. البته یک جمله مبهم در فراخوان هست که می‌گوید فیلم‌های مستند (و کوتاه) باید توسط هیات انتخاب جشنواره حقیقت (و جشنواره کوتاه تهران) به جشنواره فجر معرفی شده باشند. اینجا روشن نیست منظور از این «معرفی» چیست؛ چرا که به‌طور معمول هیات انتخاب گزینه‌ای جز پذیرش فیلم برای معرفی آن ندارد. مگر آنکه مثلا قرار باشد تهیه‌کنندگان از اعضای هیات انتخاب آن دو جشنواره، برای دبیرخانه فجر استشهاد جمع کنند!

ابهام پابرجا درباره سیم‌غ تماشاگران

نکته‌ای که در گزارش بعضی رسانه‌ها درباره فراخوان چهل و سومین دوره جشنواره فیلم فجر به چشم می‌خورد، اشاره به بازگشت سیم‌غ مردمی است. نگاهی به فراخوان ۳ دوره اخیر جشنواره فیلم فجر که در آنها، سیم‌غ بهترین فیلم از نگاه تماشاگران اهدا نشد، نشان می‌دهد این جایزه همواره در فراخوان حضور داشته، ولی در مرحله اهدا به مشکل خورده است. در واقع مساله سیم‌غ مردمی که مشخص نیست حالا حل شده یا نه، آن است که مسئولان جشنواره مدعی‌اند نتوانسته‌اند از صحت آرا مطمئن شوند و به همین علت، جایزه را اهدا نکرده‌اند. بنابراین اگرچه این جایزه فعلا در فراخوان دیده می‌شود، اما روشن نیست که در نهایت اهدا خواهد شد یا خیر.

حجم بازار جهانی انیمیشن در حال توسعه است اما رشد آسیا شتاب بیشتری از آمریکای شمالی دارد

سفر شرقی انیمیشن

حرفه انیمیشن

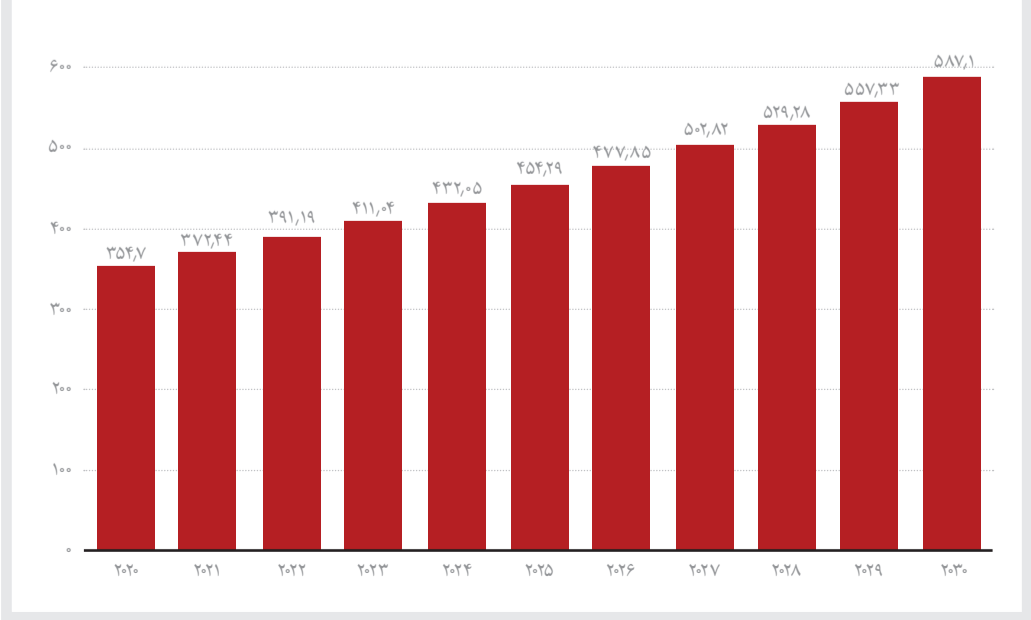
قبل از بحث در خصوص حجم بازار جهانی انیمیشن، باید توجه کرد وقتی از فیلم‌های انیمیشن نام برده می‌شود، این اصطلاح نه تنها به معنای کارتون، بلکه به معنای هر فیلم سینمایی است که یک سری ویژگی‌هایی در تولیدش داشته باشد. نمایش سریع دنباله‌ای از تصاویر برای ایجاد توهم حرکت در یک سکانس یا عکاسی از نقاشی‌ها، مدل‌ها یا حتی عروسک‌های متوالی به عنوان انیمیشن شناخته می‌شود. رایج‌ترین راه برای نمایش انیمیشن از طریق یک فیلم متحرک است. هر فریم می‌تواند یک نقاشی، تصویر یا عکس کامپیوتری باشد. از آنجایی که چشم انسان فقط می‌تواند یک عکس را برای حدود یک‌دهم ثانیه نگه دارد، مغز تصاویر متعددی را در یک تصویر متحرک ترکیب می‌کند که آنها به سرعت به صورت متوالی ظاهر شوند. کارتون‌ها، نمونه‌هایی از این دست هستند اما امروزه اکثر فیلم‌های انیمیشنی با کمک سیستم تصویرسازی کامپیوتری (CGI) ساخته می‌شوند. هر فریم در یک انیمیشن کسی با فریم قبل از خود تغییر می‌کند، بنابراین تماشاگر آنها به صورت متوالی به معنای حرکت است. امروزه انیماتورها باید در برنامه‌های نرم‌افزاری مانند Motion Builder، Autodesk Maya، Blender و موارد مشابه مسلط باشند. آنها همچنین باید مهارت‌های طراحی عالی و درک قوی

میلاد جلیل زاده خبرنگار گروه فرهنگ

بازار جهانی انیمیشن با سرعتی قابل توجه در حال رشد است و هم از جانب تولید و هم از جانب مخاطبان، حجم این بازار دارد مرتب افزایش پیدا می‌کند. این البته به آن معنا نیست که این صنعت چالش‌هایی پیش روی خود ندارد. رشد تکنولوژی اگرچه کار تولید انیمیشن را آسان‌تر می‌کند اما شاغلان در این حرفه خودشان را در برابر هوش مصنوعی در معرض تهدید می‌بینند. از طرفی روانی بیش از حد تولید می‌تواند ارزش کارها را به قدری کاهش دهد که کم‌کم چیزی به اسم بازار در حوزه انیمیشن وجود نداشته باشد. البته باید لافلاقی سال آینده که نقطه رصد شده عمده پیش‌بینی‌های آماري است صبر کرد و دید که اهالی صنعت انیمیشن چه تدبیری برای رویارویی با این موضوعات پیدا می‌کنند. نکته دیگر شتابی است که صنعت انیمیشن در خارج از ایالات متحده آمریکا پیدا کرده و رشد آن نسبت به آمریکای شمالی بسیار سریع‌تر است. در ادامه ضمن تلاش برای تبیین چسبی شغل انیمیشن، به بررسی موضوعات فوق که با مسائل تولید و عرضه آن مرتبط هستند، پرداخته شده است.

حجم بازار جهانی انیمیشن بین سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۳۰

فرهنگ

سه‌شنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۳

شماره ۴۱۵۹

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY